

**მედიუმი – რომანტიზმის ფილოსოფიასა და
რომანტიკულ ხელოვნებას შორის**

**BETWEEN THE PHILOSOPHY OF MEDIUM-ROMANTICISM
AND ROMANTIC ART**

ნანა გულიაშვილი

Nana Guliashvili

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
Faculty of Humanities

საკვანძო სიტყვები: მედიუმი, თეორიული და საგნობრივი
ესთეტიკა, რაციონალობა, ემოციურობა, ირონია.

Keywords: Medium, theoretical and subject aesthetics; rationality,
emotionality, irony.

რომანტიზმის მსოფლმხედველობის თეორიული გააზრება განხორციელებულია ფიხტესა და შელინგის ფილოსოფიურ მოძღვრებებში, ხოლო ძმები შლეგელები წარმოადგენენ ევროპული კულტურის ისტორიაში იმ იშვიათ გამონაკლისებს, რომლებიც შეეცადნენ ფილოსოფიური დებულებების საგნობრივ განხორციელებას ხელოვნებაში. მათი შემოქმედება სწორედ ამ კუთხით არის საინტერესო. მათ გადეს ერთგვარი ხიდი თეორიულ და საგნობრივ ესთეტიკას შორის.

ამ თვალსაზრისის საუკეთესო დემონსტრირებაა მათი თეორიული ნაშრომების „ბერძნული პოეზიის სკოლები“ და „ფრაგმენტები“ და მათი საგნობრივ – ესთეტიკური ინპლემენტაცია. ამ თეორიულ ნაშრომებში ხაზს უსვამენ იმ გარემოებას, რომ ბერძნულ კულტურაში იყო სრული წონასწორობა მატერიალურსა და იდეალურს, სხეულებრივსა და სულიერს შორის.

მათ ეს მიაჩნიათ ბერძნულ კულტურაში სამყაროს მხატვრული ათვისების ყველაზე არსებით სუსტ მხარედ. მათი აზრით ბერძნული კულტურის სამყაროს მხატვრული ათვისების ეს სუსტი მხარე დაძლეული უნდა იქნას ქრისტიანულ ხელოვნებაში განხორციელებული იდეალით, რომელიც აშკარად ორიენტირებულია სულიერზე და თითქოს მატერიალურს უგულვებლყოფს. ჩვენი აზრით, ძმებ შლეგელების ეს თეორიული მოსაზრებები განპირობებული იყო პრაქტიკული მიზნებით. ძმები შლეგელები მიზნად ისახავდნენ იმ დროს გაბატონებული კლასიციზმის ესთეტიკის პრინციპების უარყოფას.

კლასიციზმის ესთეტიკა ხომ მხატვრული ნაწარმოების აუცილებელ პირობად თვლიდა რაციონალურობას და არა ემოციურობას, სიცხადეს და არა მისტიკურობას. მკაცრ რეგლამენტაციას, მოწესრიგებულობას და ჰარმონიულობას, რაც, თავის მხრივ, მხატვრული ქსოვილიდან ემოციურ მუხტს განდევნიდა და ხელოვნება მშრალ, ცნებით – მეცნიერული ბუნების მსგავს ფენომენად წარმოჩნდებოდა.

რომანტიზმის ესთეტიკა სწორედ ამ პოზიციას უპირისპირდება და რომანტიზმის მხატვრული მეთოდით შექმნილი ნაწარმოებები გრძნობად-ემოციური მიდგომის აუცილებლობას უსვამს ხაზს. ამის საუკეთესო მაგალითია ფრ. შლეგელის რომანი „ლუცინდე“ (1799წ),

რომელიც მისი თეორიული ნაშრომის „ფრაგმენტების“ ძირითადი იდეების მხატვრულ ხორცშესხმას გულისხმობს.

რომანი მოფიქრებულია, როგორც სინამდვილისადმი სუბიექტივისტურ – იდეალისტური დამოკიდებულების მხატვრული ილუსტრაცია. იგი წარმოადგენს იმის ნიმუშს, რასაც შლეგელი უწოდებს რომანტიკულ ირონიას, რომელსაც საფუძვლად უდევს ობიექტის ფიხტესებური უარყოფა და აღიარება მხოლოდ სუბიექტის და მისი პრეტენზიებისა.

The theoretical understanding of the worldview of Romanticism is carried out in the philosophical teachings of Fichte and Schelling, And the Schlegel brothers are the rare exception in the history of European culture who have attempted to subject philosophical provisions to art. Their work is interesting in this regard. They cross a bridge between theoretical and subject aesthetics. The best demonstration of this point of view is their theoretical works “Schools of Greek Poetry” and “Fragments” and their subject-aesthetic implementation. These theoretical works emphasize the fact that in Greek culture there was a complete balance between the material and the ideal, the physical and the spiritual.

They consider this to be the most essential weakness of the artistic assimilation of the world in Greek culture. In their view, this weakness in the artistic assimilation of the world of Greek culture must be overcome by the ideal of Christian art, which is focused on the spiritual and seems to neglect the material. In our view, these theoretical views of the Schlegel brothers were motivated by practical purposes.

The Schlegel brothers aimed to reject the aesthetic principles of classicism that prevailed at the time. The aesthetic of classicism considered rationality and not emotionality, clarity and not mysticism as a necessary condition of a work of art. Strict regulation, orderliness and harmony, which in turn removed the emotional charge from the artistic fabric, and art in the dry sense appeared as a phenomenon similar to the scientific nature.

The aesthetics of Romanticism contrasts with this position, and the work created by the artistic method of Romanticism emphasizes the need for a sensory-emotional approach. The best demonstration of this is Fr.

Schlegel's novel "Lucinde" (1799), which deals with the artistic embodiment of the basic ideas of the "fragments" of his theoretical work.

The novel is perceived as an artistic illustration of a subjectivist-idealistic attitude towards reality. It is a specimen of what Schlegel calls a romantic irony based on the fixture rejection of the object and the sharing of only the subject and his claims.